

คำวินิจฉัยของพลโท โกวิท มัชฌมจันทร์

ข้อเท็จจริงมีว่า ในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมาดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามความในมาตรา ๒๕๕ (๓), ๒๕๖ (๓) และ ๒๕๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปรากฏว่า นายอุกฤษ มงคลนาวิน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากวุฒิสภามีตำแหน่งทางวิชาการเป็น “ศาสตราจารย์พิเศษ” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มิใช่เป็น “ศาสตราจารย์” ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย จึงมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๕๖ (๓) แล้ว อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าขัดต่อบทบัญญัติดังกล่าว ประธานรัฐสภาจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า

๑. คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา ๒๕๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญ มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยหรือไม่

๒. หากวินิจฉัยว่ามีได้มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วย ขอให้วินิจฉัยว่าการเสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ของคณะกรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ และการคัดเลือกของวุฒิสภามีมติเลือกนายอุกฤษ มงคลนาวิน นั้น ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๒๕๖ (๓)

คำวินิจฉัย ตามบทบัญญัติ มาตรา ๒๕๖ (๓) บัญญัติว่า

“(๓) เคยเป็นรัฐมนตรี กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือเทียบเท่า หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์”

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีบุคคล ๒ ประเภท คือ บุคคลที่ “เคยเป็น...” และบุคคลที่ “เคยรับราชการ...” มาก่อน ข้อความสุดท้ายจึงหมายความว่า “เคยรับราชการดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์” หากจะหมายความว่า “ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์” เท่านั้น ก็คงจะขัดกับเจตนารมณ์ เพราะเมื่อได้รับเลือกแล้วจะต้องไปลาออกตามมาตรา ๒๕๘ ก็ทำให้ต้องขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๕๖ ได้อีก ซึ่งไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น

ตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้มีหน้าที่สอนมี ๒ ประเภท คือ คณาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย และอาจารย์พิเศษ ตามกฎทบวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้กำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์ไว้เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการบรรจุและแต่งตั้งมิได้กำหนดถึงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษแต่ประการใด ตำแหน่งศาสตราจารย์เป็นตำแหน่งในการรับราชการ ดังเช่น

ตามมาตรา ๒๐ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติของผู้จะได้รับเลือกมาดำรงตำแหน่ง
อธิการบดี ตาม (๒) ก็ใช้ความว่า “เคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์” เป็นต้น ส่วนศาสตราจารย์พิเศษ
คงมีบัญญัติในมาตรา ๓๖ และ ๓๗ ของพระราชบัญญัตินั้น เกี่ยวกับอาจารย์พิเศษซึ่งจะแต่งตั้งเป็น
ครั้งคราว ประจำปีการศึกษา มิได้เป็นคณาจารย์ประจำ จึงแยกต่างหากจากกัน ฉะนั้น คำว่า “ศาสตราจารย์”
ตามความในมาตรา ๒๕๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญ หาได้รวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ” ด้วยไม่

จึงวินิจฉัยว่า

๑. คำว่า “ศาสตราจารย์” ตามความในมาตรา ๒๕๖ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มิได้มีความหมายรวมถึง “ศาสตราจารย์พิเศษ”

๒. การสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการสรรหาที่เสนอชื่อ นายอุกฤษ มงคลนาวิน
ตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์พิเศษ และการคัดเลือกของวุฒิสภามีมติเลือกนายอุกฤษ
มงคลนาวิน จึงยังไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๒๕๖ (๓)

พลโท โกวิท มัชฌมจันทร์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ